

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie jún 2012

III. senát

Nález:

Spisová značka	III. ÚS 11/2012
súdca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	13. jún 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ namietal porušenie označených práv postupom okresného súdu v konaní o náhradu za stratu na zárobku z titulu choroby z povolania, ktoré začalo v roku 1997.</p> <p>Porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie garantovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru videl sťažovateľ v skutočnosti nedoručenia uznesenia o prerušení konania, čím mu bola podľa jeho názoru zmarená zákonná možnosť uplatniť proti nemu opravný prostriedok poskytovaný mu právnou úpravou.</p>
ratio decidendi	<p>K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru</p> <p>1. Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je návrh sťažovateľa na náhradu za stratu na zárobku z titulu choroby z povolania. Z obsahu predloženého na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o osobitnej právnej alebo skutkovej zložitosti veci.</p> <p>Ústavný súd pri hodnotení okolností tohto prípadu a predovšetkým pri posudzovaní dĺžky konania zhodne s Európskym súdom pre ľudské práva prihliadol aj na povahu konania (žaloba o náhradu škody) dotýkajúceho sa „prostriedkov na živobytie sťažovateľa“, ktoré si vo všeobecnosti vyžadujú postup súdu s osobitnou rýchlosťou. Povaha tohto konania preto podmieňovala prísnejšie hodnotenie jeho priebehu ústavným súdom z hľadiska, či v ňom došlo nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou k zbytočným prietahom.</p> <p>2. Ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, ktoré by signalizovali nedostatočnú aktivitu sťažovateľa ako účastníka konania.</p> <p>3. Už v úvodnej fáze konania bol postup okresného súdu poznačený jeho pasivitou, nečinnosťou okresného súdu v rozsahu približne 7 mesiacov.</p> <p>Najrozsiahlejšie obdobie nečinnosti v posudzovanom konaní kvantitatívne zodpovedajúce približne 4 rokom a 9 mesiacom predstavuje etapa konania od novembra 1998, keď na základe výzvy okresného súdu sťažovateľ doručil svoje vyjadrenie, v ktorom oznámil, že k uzavretiu mimosúdnej dohody s odporcom nedošlo, a žiadal preto o pokračovanie v súdnom konaní, do septembra 2003, keď okresný súd uskutočnil vo veci pojednávanie.</p> <p>Ďalšie obdobie nečinnosti okresného súdu v celkovom rozsahu 10 mesiacov bolo zistené v časovom úseku od októbra 2003, keď okresnému súdu doručil sťažovateľ</p>

špecifikáciu petitu návrhu, do septembra 2004, keď po doručení žiadosti sťažovateľa o určenie termínu pojednávania vykonal okresný súd ďalšie pojednávanie.

Okresný súd ostal nečinný po dobu približne 5 mesiacov aj v úseku konania od marca 2005, keď bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa, do októbra 2005, keď po doručení žiadosti sťažovateľa o určenie termínu pojednávania uskutočnil okresný súd vo veci pojednávanie.

Aj v záverečnej fáze pred prerušením posudzovaného konania vykazuje postup súdu nečinnosť v rozsahu približne 4 mesiacov, a to v období od augusta 2008, keď bol okresnému súdu po zrušení jeho rozsudku odvolacím súdom vrátený spisový materiál, do januára 2009, keď na uskutočnenom pojednávaní okresný súd prijal uznesenie o prerušení konania.

Po vydaní svojho rozsudku postupoval okresný súd nesústreďene a neefektívne, keď predložil uplatnený opravný prostriedok sťažovateľa nadriadenému súdu predčasne, z dôvodu, že na strane odporcu doručil podané odvolanie nesprávneho subjektu. Takýmto nekonzistentným postupom okresný súd zbytočne predĺžil posudzované konanie.

Neefektívnu činnosť okresného súdu potvrdzuje aj skutočnosť zrušenia jeho rozsudku (v časti napadnutej podaným odvolaním) z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 221 ods. 1 písm. h) OSP] uznesením nadriadeného súdu z júna 2008, ktorý vrátil vec sťažovateľa okresnému súdu na ďalšie konanie s vysloveným právnym názorom.

Pri hodnotení postupu okresného súdu je potrebné na jednej strane priznať, že existujúca právna úprava svedčí obrane okresného súdu poukazujúceho na v tom čase platnú a účinnú úpravu zákona o konkurze a vyrovnaní, podľa ktorej sa vyhlásením konkurzu na majetok žalovaného súdne konania vymedzené ustanovením § 14 ods. 1 písm. d) citovaného zákona prerušujú („súdne a iné konania podľa osobitného predpisu, ktoré sa začali pre vyhlásením konkurzu, sa prerušujú, ak sa týkajú majetku patriaceho do podstaty alebo sa týkajú nárokov, ktoré majú byť z podstaty uspokojené“).

Na druhej strane však nemožno bez následkov prehliadnuť postup okresného súdu, ktorý po vyhlásení konkurzu na majetok žalovaného (uznesením krajského súdu júna 1997) sťažovateľa nijakým spôsobom neoboznámil s prekážkou postupu konania, ktorou malo byť práve vyhlásenie konkurzu na majetok žalovaného, a v konaní ďalej pokračoval.

S prihliadnutím na predmet konania nemožno postup okresného súdu v posudzovanom konaní považovať za zlučiteľný s limitmi požiadaviek čl. 6 ods. 1 dohovoru a ani za ústavne akceptovateľný vo vzťahu k základnému právu zaručenému čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľa boli porušené.

Okresnému súdu prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Okrem špecifických prípadov, ktoré sa netýkajú tejto veci (§ 202 ods. 1 a 2 OSP), odvolanie nie je prípustné proti uzneseniam taxatívne vymenovaným v § 202 ods. 3 OSP, medzi ktorými uznesenie o prerušení konania nie je uvedené.

Z relevantných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku účinných v čase vydania uznesenia o prerušení konania teda jednoznačne vyplýva povinnosť konajúceho súdu doručiť toto uznesenie účastníkovi konania, ktorý disponuje opravným prostriedkom umožňujúcim mu napadnúť takéto uznesenie.

Pokiaľ konajúci súd znemožní účastníkovi konania uplatnenie relevantných námietok prostredníctvom opravného prostriedku, ktorý mu priznáva príslušné ustanovenie procesného kódexu (v danom prípade Občianskeho súdneho poriadku), odníme mu tým možnosť konať pred súdom.

Podľa názoru sťažovateľa sa posudzované konanie okresného súdu v aktuálnej fáze konania týka nároku, ktorý je z uspokojenia z konkurznej podstaty vylúčený s odkazom na ustanovenia § 33 zákona o konkurze a vyrovnaní, a teda sa naň ustanovenie § 14 ods. 1 písm. d) citovaného zákona o prerušení súdneho konania nevzťahuje.

Ústavný súd poukazuje na to, že nedisponuje primárnou právomocou posúdiť správnosť postupu okresného súdu vo vzťahu k otázke prerušenia konania, a teda či dôvody k prerušeniu posudzovaného konania existovali alebo neexistovali.

Uvedenú námietku relevantného charakteru môže sťažovateľ uplatniť prostredníctvom odvolania proti uzneseniu o prerušení konania. Pokiaľ okresný súd

	<p>sťažovateľovi predmetné uznesenie nedoručil, odňal mu tým zákonnú možnosť jeho uplatnenia, a teda možnosť konať pred súdom.</p> <p>Postup všeobecného súdu, keď tento nekoná v súlade s procesnoprávnymi predpismi konania, treba považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že označeným postupom okresného súdu, ktorý predmetné uznesenie sťažovateľovi ako účastníkovi disponujúcemu opravným prostriedkom voči takémuto rozhodnutiu nedoručil, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie garantovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	Ústavný súd SR: II. ÚS 3/00, I. ÚS 78/02, III. ÚS 42/02, I. ÚS 26/94 ESELP: Havala c. Slovenská republika z 12. novembra 2002

Nálezy – prieťahy v konaní:

Spisová značka	III. ÚS 130/2012
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	15. máj 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom okresného súdu v konaní o náhradu škody, ktoré začalo v roku 2006.
ratio decidendi	<p>1. Povaha napadnutého konania vyžaduje zo strany konajúceho súdu mimoriadnu starostlivosť (konanie o náhradu škody z titulu pozostalostnej úrazovej renty a úhrady nákladov spojených s pohrebom).</p> <p>Ústavný súd po preskúmaní spisu dospel k záveru, že vec nie je z právneho hľadiska zložitá, pričom zo skutkového hľadiska pripustil, že posúdenie uplatneného nároku si vyžaduje znalecké dokazovanie, ktoré je v priebehu konania potrebné vykonať v záujme spravodlivého rozhodnutia vo veci.</p> <p>2. Po preskúmaní spisu ústavný súd konštatoval, že sťažovateľka ako účastníčka súdneho konania neprispela k predĺženiu doterajšieho priebehu namietaného konania, naopak, v priebehu konania bol aktívna (dvakrát žiadala okresný súd o odstránenie prieťahov v konaní) a poskytovala vo veci konajúcemu súdu požadovanú súčinnosť.</p> <p>3. Ústavný súd z predloženého súdneho spisu zistil, že okresný súd vo veci konal a rozhodol v primeranom čase (približne osem mesiacov) od podania žaloby, avšak krajský súd na základe podaného odvolania odporcom v druhom rade uznesením zrušil uvedené uznesenie okresného súdu v časti, v ktorej okresný súd rozhodol o povinnosti zložiť preddavok s poukazom na § 141 OSP z dôvodu, že znalecké dokazovanie navrhla sťažovateľka a nariadenie znaleckého dokazovania bolo v jej prospech. Aj toto pochybenie okresného súdu svedčí o jeho nesústredenej a neefektívnej činnosti.</p> <p>Následne však v namietanom konaní došlo i k neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu od marca 2009 do februára 2010 a následne až do septembra 2011 (prieťahy v konaní v trvaní dvoch rokov a viac ako päť mesiacov).</p> <p>Počas tohto obdobia okresný súd rozhodol jednoduchým uznesením o pripustení zmeny žaloby a uznesením nariadil znalecké dokazovanie, pričom potreba nariadenia znaleckého dokazovania bola zrejmä už z odôvodnenia zrušujúceho uznesenia krajského súdu zo októbra 2008. Uvedeným uznesením navyše rozhodol okresný súd okrem iného aj o povinnosti odporcu v druhom rade zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania, hoci nariadenie znaleckého dokazovania navrhla sťažovateľka ako žalobkyňa.</p> <p>V dôsledku už uvedenej neodôvodnenej nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu, za ktorú možno považovať aj nadbytočné vydanie uznesenia z januára 2011 o neuložení povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania potom, čo krajský súd vec uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania v časti o povinnosti</p>

	<p>zložiť preddavok zrušil a vec vrátil na ďalšie konania, nie je vo veci právoplatne rozhodnuté ani po uplynutí takmer šiestich rokov od začatia konania, čo indikuje, že okresný súd v napadnutom konaní nepostupoval v súlade so základným právom sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v namietanom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Okresnému súdu prikazuje, aby konal bez zbytočných prieťahov.</p> <p>Sťažovateľke priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	III. ÚS 545/2011
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	24. apríl 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o vrátenie kúpnej ceny tovaru z titulu odstúpenia od zmluvy, ktoré začalo v roku 2006.</p>
ratio decidendi	<p>1. Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je návrh sťažovateľky, ktorým sa voči odporcovi domáha vrátenia kúpnej ceny tovaru z titulu odstúpenia od zmluvy. Z obsahu predloženého na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o osobitnej právnej alebo skutkovej zložitosti veci majúcej potenciálny vplyv na predĺženie posudzovaného konania.</p> <p>2. V rámci posúdenia druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných prieťahov v súdnom konaní zistil ústavný súd určité momenty priebehu konania, ktoré signalizujú nedostatočnú aktivitu sťažovateľky ako jeho účastníčky.</p> <p>Ústavný súd uznal argumentáciu okresného súdu odvolávajúceho sa na nedostatok podania sťažovateľky, ktorá podľa svojho vyjadrenia pochybila z dôvodu neznalosti právnej úpravy, a konštatuje, že sťažovateľka realizáciou procesných úkonov bez potrebnej participácie kvalifikovaného právneho zástupcu prevzala na seba zodpovednosť za zbytočný prieťah (aj keď nepatrného časového rozsahu) spôsobený takýmto pochybením.</p> <p>Na vrub sťažovateľke treba pripísať aj jej nedostatočnú súčinnosť týkajúcu sa preberania zásielok konajúceho súdu v jednom konkrétnom prípade, keď sa písomnosť nepodarilo doručiť splnomocnenému zástupcovi sťažovateľky na adrese jeho oficiálneho pobytu z dôvodu, že sa aktuálne na tejto adrese dlhodobo nezdržoval bez toho, aby konajúci súd náležite vyrozumel o adrese svojho aktuálneho pobytu pre účely doručovania písomnosti, čo bolo následne dôvodom na odročenie pojednávania vzhľadom na neúčast' na strane sťažovateľky.</p> <p>3. Pri posudzovaní postupu konajúcich súdov vychádzal z toho, že k 1. januáru 2008 prešiel na základe zákona č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, výkon súdnictva vo veci sťažovateľky z Okresného súdu Trnava na okresný súd. Z uvedeného dôvodu v zmysle ustanovení § 18a ods. 1 v spojení s § 18b ods. 1 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov nesie okresný súd zodpovednosť za porušenie označených práv sťažovateľky aj za obdobie, v ktorom vo veci konal Okresný súd Trnava.</p> <p>O nesústreďenej a neefektívnej činnosti Okresného súdu Trnava už v prvotnej fáze</p>

	<p>konania svedčí skutočnosť zrušenia jeho uznesenia o nepriznaní oslobodenia sťažovateľky od súdnych poplatkov nadriadeným súdom, ktorý ho nahradil vlastným rozhodnutím o priznaní čiastočného oslobodenia sťažovateľky od súdnych poplatkov.</p> <p>Okresný súd Trnava postupoval nesústredene a neefektívne aj v súvislosti predložením návrhu sťažovateľky na prikázanie veci Okresnému súdu Dolný Kubín, keď návrh predložil najvyššiemu súdu bez obstaraného vyjadrenia odporcu a spisový materiál spolu s návrhom mu bol najvyšším súdom z tohto dôvodu ako predčasne predložený vrátený, čím Okresný súd Trnava zbytočne predĺžil v danej etape súdne konanie.</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že rozhodujúcim faktorom, ktorý mal negatívny dopad na plynulý priebeh posudzovaného konania, bol postup konajúcich súdov a zbytočné prieťahy, ktorých sa dopustili jednak v dôsledku zistených období nečinnosti (v celkovej dĺžke štyri roky a dva mesiace), ako aj v dôsledku svojho neefektívneho a nesústredeného postupu.</p> <p>Doterajšiu dobu konania vedeného pred konajúcimi súdmi nemožno považovať z hľadiska požiadaviek čl. 6 ods. 1 dohovoru za primeranú a ani za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu sťažovateľky zaručenému čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľky boli porušené.</p> <p>Okresnému súdu prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.</p> <p>Sťažovateľke priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 300 €.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>***</p>

Spracovala: JUDr. Gabriela Lacková

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.